

פולין: האנטישמיות מרימים ראש

כבר קיימת בדרום-אפריקה כמלוא עוצמתה. לאחרונה עצרה ממשלת דרום-אפריקה שמונה טרוריסטים לבנים השייכים לקבוצה גזענית קיצונית הקרויה וייטקונדו. השמונה שואבים את חזרתם מפלג קיצוני של המפלגה הלאומנית השלטת, המוכר באידיאלוגיה שלו ובסיגנון הביקורת שלו על פיטר בותא ה"מתוק", את תנועת התחייה בישראל.

ראש המודיעין הדרום-אפריקאי, הגנרל יאהן קוטניי, טוען שקבוצת הווייטקונדו קשורה לאירגונים ימניים באירופה, כולל קבוצות פאשיסטיות באיטליה והנאציזם פרונוס הניאציזם בכריטיניה. הקבוצה פעלה בעיקר נגד ליברלים לבנים. בשנה האחרונה ביצעו אנשי הווייטקונדו סיגועים רבים, בדרך-כלל באמצעות חומרי-נפץ ותיקני של הצבא הדרום-אפריקאי, נגד אינטלקטואלים ופוליטיקאים שפעלו ליתר אינטגרציה ונגד האפרטהייד. מטרותם המוצהרות הייתה למנוע כל "ויתורים" לרוב השחור, וכל נסיגה, אפילו קוסמטית, מחוקי-הגזע הקפדניים הנהוגים בדרום-אפריקה.

המתחרת הימנית נהנית מתמיכה רבה של קצינים בכירים בצבא, ומאדה בקרב האפריקנרים, בני שכבות בעלות השכלה נמוכה יחסית.

זימבאבוה: לקראת

שוק אפריקאי משותף

הרעש הגדול שעורר מוגבה, וכוחות מורדים שיבטיים שהשתייכו בעבר למחתרת של ג'ושע אנקומו, היה מופרז ביותר. מוגבה מצליח להתגבר על בעיות ש-מנהיגים חלשים ממנו היו נכשלים בפיתרון. למרות הקרבות וחרף העובדה שהינקומו הורד, למעשה, בדרגה, נשאר יריבו של מוגבה בממשלה ואף דיבר לאחרונה

רוברט מוגבה
שוק אפריקאי נגד האפרטהייד

שבחו של מוגבה באסיפה המונית בבירה סאליס-בורי. אלא שהדברים החשובים באמת נרקמים הרחק מאור הזרקורים. יוזמתו של רוברט מוגבה להקים שוק אפריקאי משותף, וכך לשחרר את כל מדינות האיזור מתלותן בדרום-אפריקה, חרגה כבר מעבר לוועידת היסוד במזמביק, שכונסה בדצמבר. השבוע כבר ביקרה מישל-חת רמת-דרג ממוזמביק בזימבאווה, כדי להניח יסודות ממשיתם לתשתית רחבה של שיתוף פעולה בינלאומי בתחומי המיסחר, התחבורה והמטבע. ראשי-המשלחת, שר-המיסחר של מוזמביק סאלומאו מונגאמבה, הודיע ששיתוף דומות ייערכו החודש גם באנגולה ובזמביה. רוברט מוגבה עצמו מתכוון לכנס ועידה בזימבאווה ביוני הקרוב, במטרה ליצור עובדה בשטח: שוק-משותף של מדינות אפריקה הדרומית כצעד ראשון לקהילה כל-אפריקאית במתכונת השוק האירופי המשותף. הוא מקווה לשכנע גם את המדינות היותר דוקטרינאריות בצורך לשתף פעולה אפילו עם מדינות אפריקאיות רכושניות, כמו ניגריה וקניה, נוכח המטרה המשותפת לכולם: מי-גורה של דרום-אפריקה.

האקלים התרבותי-פוליטי שהצמיח תופעה כמו סולידריות, כולל בשורותיו חברים יהודים לא-מעטים וזחה אידיאלוגית כל גילוי של אנטי-שמיות. אחד ממנהיגיו הבולטים ביותר, אדם מיצ'יק, הוא יהודי.

אבל בחודש האחרון הותרה לגמרי הרצועה. בצד גילויים חיוביים חשובים של פעילות חופשית ודימוי קראטית, החלו להתארגן גם הלאומנים והאנטי-שמיים. החודש נאספו בבית פולין, וקשה, 1500 פולנים לעצרת אנטי-שמית מובהקת, שבה הוקעו היהודים כאשמים בכל מצוקות המדינה. את העצרת אירגנה קבוצה שמרה עד כה על אלמוניות — האיחוד הפטריוטי של ברנוואלד

(השם ברנוואלד מסמל ניצחון היסטורי של הפולנים בשנת 1410). הפטריוטים התימרו להוקיע בעצרת את הסטאליניזם, אבל כנאומים הוזכרו לגנאי בעיקר היידיים.

הדובר הראשי באסיפה היה במאי קולנוע בשם בוגדאן פוראבה. הוא טען שרוב התליינים בתקופה הסטאליניסטית היו יהודים, היסודות היהודיים, טען הנואם, אייבו את משרד-הפנים. את המישטרה החש-אית ואת רוב מוסדות המפלגה הקומוניסטית, וביצע מעשי-זוועה בעם הפולני. בצד אנטי-שמיות פוליטית בלטה בעצרת גם נימה גזענית תקיפה יותר. רוב הנוא-מים אף פנו לסולידאריות בקריאה להפוך אירגון לאומי, לפולנים בלבד, ולהוציא משורותיו את כל היהודים. גירוש היהודים ב-1968 הוצדק כפה מלא, ואילו קור-הוקע כאירגון ציוני אנטי-פולני.

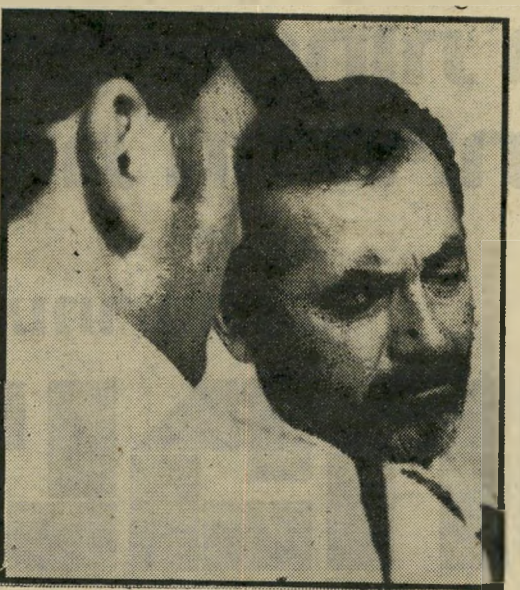
באחת שעה עצמה התאספו כ-2000 סטודנטים ב-אוניברסיטת וארשה, וחקיעו את האנטי-שמיות ואת גירוש היהודים. לדברי הסטודנטים התארגנו הפטריוטים בהשראת המימסד המפלגתי, כדי לפגוע בהתארגנות הדימוקרטית הרחבה תחת דגלי סולידאריות וקור.

דרום-אפריקה:

ישראל 1985?

לעיתים תכופות יש לישראלים עניין מיוחד בבחינת התהליכים הפוליטיים, הכלכליים והחברתיים בדרום-אפריקה. במדינת האפרטהייד הברשילו הניצנים, שבישר אל הם עדיין בבחינת הזוהר-פורענות לעתיד.

אחת הבעיות המרכזיות של ישראל בעתיד הקרוב — טרור ימני שיפצל תחת מיסטר ימני קצת סחות —

ה"רב" מאיר כהנא
ברכי הוויטקונדו

מומחים נאוריים-יחסית לענייני מזרח-אירופה נוהגים למחות נגד ההשוואה השיטחית בין הפלישה הסובייטית להונגריה ב-1956 לבין הפלישה לצ'כוסלובקיה ב-1968. עקרונות, טענים המומחים, יש כמובן לגנות כל פלישה לארץ זרה. אבל בהונגריה מחצו הסובייטים, בין השאר, גם יסודות פאשיסטיים ואנטי-שמיים מובה-קים. שרידי המישטר הישן, הפלישה לצ'כוסלובקיה, לעומת זאת, הרסה ניסיון סוציאליסטי-הומניסטי מובהק, ופגעה אנושות בחזון בניית חברה שיויונית אמיתית באמצעים דמוקרטיים.

כומר לבוש גלימה. עתה מוטרים חוקרים רבים בשל הגיוון המורכבות של התנועה הדימוקרטית הפולנית. הפועלים המאורגנים בסולידאריות, האינטלק-טואלים של קור, ההשפעה הקאתולית, הלאומנות הפול-נית המפוחה רוחחיים מאיימת על התסיסה, התעוררות אירוני האזורים בעלי המסורת האנטי-שמית העתיקה — מי מכל אלה מייצג את פני פולין הפוסט-סטאליניסטית? רבים סבורים שאין כל סיבה לדאגה מההשפעה הרבה של הכנסייה הקאתולית על התנועה הדימוקרטית כפרי לין. אין לסווג אוטומטית כל זרם דתי עם לאומנות וריאקציה השוכה, ואי-אפשר לזלזל, כמובן, בתפקיד המתקדם, ההיסטורי, של הכמרים הקאתוליים במאבק לשיחרור עמי אמריקה הלאטנית. הרוצח הימני הממוצע של אורדן באל-סלבדור יורה בכל כומר לבוש גלימה בעריה-שדה בלי בעיות. וזאת למרות בגידת חלק מ-המימסד הקאתולי בתנועת השיחרור.

1500 אנטי-שמנים בפעוזה. כל השיקולים האלה אינם מפיגים את הדאגה נוכח פעילותן המחודשת של קבוצות אנטי-שמיות, שלא טורחות אפילו להסוות את הסחורה הישנה שלהן בסיסמות אנטי-ציוניות. אין ספק שפולנים רבים נרתמים לפעילות ציבורית גלוויה, לא רק משום שמאסו במפלגה הקומוניסטית, בשפל הכלכלי ובהעדר דמוקרטיה. השינאה לרוסים וליהודים היתה מאז ומעולם מאפיין חשוב של הלאומנות הפולנית. הצירוף בין השניים הוא, כמובן, מתסיס ומושך במיוחד. בשנים האחרונות רחשה האנטי-שמיות על אש קטנה, מאז מסע הדיכויים של "האנטי-ציוני", כביכול, ב-1968, בו נאלצו יהודים רבים, חלקם קומוניסטים ותיקים, לגלות מארצם, חדלה המפלגה השלטת לעודד תעמולה אנטי-יהודית. האירגון האינטלקטואלי קור, שהזין את התסיס-הדימוקרטית בפולין בשנים האחרונות, וייצר את

מילחמת-הגזע

של הפלוגות

מטבע הדברים קיים פער בלתי מבוטל בין תדמיי-תם של אנשי הפלוגות הנוצריות הלבנוניות בישר-אל, לבין המוניטין שלהם ברחבי העולם. סעד

הכרזה של הפלוגות
לבן נגד שחור

הדאד, למשל — ידו האיש הקרוב של הרמטכ"ל ואורה קבוע, רצוי ואחד בכל בית ישראל באמצי-עות הטלוויזיה — נחשב באירופה שיסס, בוגד, רוצח צמאדם. יתכן, כמובן, שהישראלים צודקים וכל העולם טועה, אבל כדאי לפחות לדעת, כי מה שרואה לבן בעיניו נחשב לא פעם שחור משחור-לארץ.

ברו שקיטשה את מטה-הפלוגות בעיר הלבנונית יה מאירה את עניין התדמית מוויית אחרת. כיצד אים הפלנגיסטים (שנקלו את שמם ממיפלגות ה-פאשיסטית של פראנק) על עצמם? איש הפלוגות הסביר זאת לעיתונאי זר: "הפלנגיסט הלבן, נושא-החרב, לוחם לא רק בפלסטנינים, הוא נאבק בכל הערבים והאסייתים, בכני הגזעים השחור והצהוב."